

ความชุกของ *Campylobacter* spp. ในโค-กระบือในโรงฆ่าสัตว์ในประเทศลาว

Prevalence of *Campylobacter* spp. in Cattle and Buffalo in Republic of Laos's Slaughterhouse

คำนำ

ในประเทศที่กำลังพัฒนา มักจะประสบปัญหาทางด้านสาธารณสุขด้วยสาเหตุของการบริโภคอาหารเนื้อสัตว์สุกๆ ดิบๆ จึงป่วยเป็นโรคทางระบบทางเดินอาหาร โรคกระเพาะอาหารและลำไส้อักเสบ (Gastroenteritis) ซึ่งเป็นโรคหนึ่งในกลุ่มโรคอุจจาระร่วงที่มีสาเหตุเกิดจากแบคทีเรียในกลุ่ม *Campylobacter* spp. ทำให้เกิดการปวดท้องอุจจาระร่วงอย่างรุนแรงและถ่ายเป็นมูกเลือด (Ketchum, 1988) ทั้งนี้ อาจจะมีสาเหตุจากการรับประทานอาหาร หรือดื่มน้ำที่มีเชื้อ *Campylobacter* spp. ปนเปื้อนอยู่ โดยเชื้อจะไปเจริญในบริเวณเยื่อลำไส้ทำให้เยื่อลำไส้เป็นแผลอักเสบมีเลือดออก (Brewer, 1993) ซึ่งอาจทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตได้

จากการรายงานของ Figura *et al.* (1997) ศึกษาผู้ป่วยเด็กจำนวน 6,403 ราย ซึ่งป่วยด้วยโรคกระเพาะอาหารและลำไส้อักเสบใน Tuscany ประเทศอิตาลี (1981-1990) พบเชื้อที่เป็นสาเหตุของโรค คือ *Campylobacter* spp. จำนวน 10.8% จากการศึกษาของ Hoge *et al.* (1998) ได้ศึกษาในเด็กที่มีอายุ 1-3.5 เดือนที่ป่วยด้วยโรคท้องร่วงอย่างรุนแรง ในประเทศบังคลาเทศจากเด็ก 1,207 ราย พบเชื้อ *Campylobacter* spp. ถึง 26% ในสหรัฐอเมริกาที่เช่นกันพบว่าโรคลำไส้อักเสบซึ่งเกิดจาก *Campylobacter jejuni* จะพบมากเป็นอันดับสองรองจากเชื้อ *E. coli* (Schaechter *et al.*, 1993) ซึ่งแต่ละปีมีรายงานว่าคนป่วยด้วยโรคที่มาจากสาเหตุของเชื้อ *Campylobacter* spp. มากกว่า 2 ล้านคนในสหรัฐอเมริกา (Tauxe, 1992)

ในเมืองไทยพบเชื้อ *Campylobacter* spp. ครั้งแรกในเด็กอายุต่ำกว่า 12 ขวบที่ป่วยด้วยโรคติดเชื้อและตรวจพบ *Campylobacter* spp. ในอุจจาระ โดยการรายงานของ (สุวณี, 2543) ต่อมา Talor *et al.* (1991) ได้ศึกษาเด็กไทยป่วยด้วยโรคท้องร่วง 631 ราย พบว่าเป็นเชื้อ *Campylobacter* spp. 93 ราย (15%) และเมื่อวิเคราะห์หาชนิดของเชื้อพบว่าเป็นเชื้อ *Campylobacter jejuni* 62 ราย (10%) ในประเทศลาวมีรายงานว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคท้องร่วงในคนป่วยเป็นเชื้อ *Campylobacter*

spp. ร้อยละ 4.4% ที่แยกได้จากอุจจาระของเด็ก(Yamashiro *et al.*, 1998) และทำวิจัยในเด็กที่ท้องเสียพบสาเหตุจาก *Campylobacter* spp.ร้อยละ 2.9% (Phetsouvanh *et al.*, 1999)

สำหรับสัตว์ในเมืองไทยพบเชื้อ *Campylobacter* spp. ในเป็ดไก่ 83-91% (Blaser *et al.*, 1997) ในสัตว์ที่นำมาฆ่าที่โรงฆ่าสัตว์ของกรุงเทพฯ พบเชื้อ *Campylobacter* spp. ในอุจจาระของลำไส้ของโค-กระบือ 5% สุกร 35-50% และสัตว์ปีก 40% (วรปี่ และ คณะ, 2545)

ข้อมูลจริงในลาวสถิติ สัตว์เลี้ยง โค-กระบือทั่วประเทศในปี 2006 มีโคจำนวน 1,426,020 ตัว และกระบือจำนวน 1,202,131 ตัว ในปี 2006 ที่นครหลวงเวียงจันทน์ประเทศลาวมีโคจำนวน 64,394 ตัว และกระบือ 17,565 ตัว ในสถิตินั้นมีกระบือที่นำเข้าโรงฆ่าสัตว์คอนดูประมาณ 55% ต่อปีของจำนวนสัตว์ทั้งหมดเฉลี่ย 30-40 ตัวต่อวัน และโคที่นำเข้าโรงฆ่าสัตว์คอนดูประมาณ 15% ของจำนวนสัตว์ทั้งหมดเฉลี่ย 15-20 ตัวต่อวัน ในแต่ละปีการนำสัตว์เข้าโรงฆ่าสัตว์มีจำนวนเพิ่มขึ้นในช่วงฤดูร้อนเริ่มต้นเดือนเมษายน-พฤษภาคม และจะลดลงในช่วงฤดูฝนเริ่มเดือนสิงหาคม-ตุลาคม ในขณะนี้ยังไม่พบรายงานมีการศึกษาเชื้อ *Campylobacter* spp. ในสัตว์ประเทศลาวในปัจจุบัน (สิงคำ, 2549)

ดังนั้น จึงเป็นมูลเหตุที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษาเชื้อ *Campylobacter* spp. ในโค-กระบือที่เข้าโรงฆ่าสัตว์ในนครหลวงเวียงจันทน์ เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในทางกระทรวงสาธารณสุข ทั้งทางการแพทย์ และสัตวแพทย์ เพื่อการบำบัดการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อจากสัตว์ถึงคนที่เกิดจากเชื้อ *Campylobacter* spp. ได้

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาอัตราความชุกของเชื้อ *Campylobacter* spp. ในโค-กระบือ ในโรงฆ่าสัตว์ในประเทศลาว
2. ศึกษาชนิดของเชื้อ *Campylobacter* spp. ที่ตรวจพบในโค-กระบือ ณ โรงฆ่าสัตว์ ประเทศลาว
3. ศึกษาความแตกต่างของอัตราความชุกของเชื้อ *Campylobacter* spp. ในโค-กระบือในฤดูร้อนและฤดูฝนในโรงฆ่าสัตว์ประเทศลาว